

РЕМАТА

Въпрос 17

Въпрос 17

Съдържание и символика на светата литургия

В символически действия и слове тех изобразяват себе си - вие - жите и съществени елементи от единия живот

символично дело на Христос

Литургията (от старогръдкото *leitourgia*) е християнско богослужение, при което се осъществяват светите дарове. Християнската литургия е заимствана от ритуалите в еврейската религия, но има и абсолютно нови черти, тъй като възпроизвежда моменти от живота и жертвата на Господ Исус Христос. Литургията в православното християнство е различна както от тази в католическия свят, така и от протестантската. Първото понятие на "ЛИТУРГИЯ" е вид данък в древногръдките градове, с който се облагали гражданите, чужденците и освободените роби, притежаващи имущество, оценено на три и повече таланта. Данъкът се използвал за покриване на разходите при провеждане на театрални и музикални състезания, гимнастически съревнования и за пратениците на религиозни празненства. Такъв извънреден данък е насочен и за сърбяването на военни кораби-триери.

В древната Църква е имало много литургийни чинове. Днес в Православната църква се употребяват само три: Златоустова на св. Йоан Златоуст (най-често), Василиева на св. Василий Великий (10 пъти в годината) и литургия на Предосветените дарове, съставена от св. Григорий Двоеслов.

Православната литургия се състои от три части: Проскомидия, Литургия на оглашените и Литургия на верните.

Проскомидията е тази част, при която свещеникът и дяконът се обличат и свещеникът приготвя светите дарове --- хлябът и виното --- за Литургията на верните. Проскомидията се извършва зад прикритието на иконоста в олтаря на храма и е съпроводена с молитви и пения от Светлото иксание както от свещеника, така и от дякона, който се превъзпява в ролята на ангел, слъзъл от небето в помощ на свещеника. Със специален нож, символизиращ копие, с което е прободен Спасителят на кръста, свещеникът изважда печатът в средата на една от просфорите, приготвени за Литургията, и го поставя в чашата с вино, която е поставена на специален дискос. След това от просфорите се изважда парченца хляб за Богородица, за св. Йоан Кръстител, за пророците, за апостолите, за мъчениците и за пренодобите, за чудотворците и безребърниците, за Йоаким и Анна и заедно с това за светията за деня и последната за автора на Литургията, която се изпъпява в съответния ден --- св. Йоан Златоуст или св. Василий Велики. Всички частици от просфорите се нареждат на дискоса в три реда по три. От друга просфора (малък ритуален хляб, символизиращ безкръвната жертва) се изваждат частици за всички живи --- за юлара, за владетели и за православните християни, включително и частици за здраве за пожелалите свещеникът да ги спомене поименно. От последната просфора се изваждат частици за помен на всички умрели, като се започне от патриарсите, владетелите и създателите на храма. Всичко това символично изобразява събирането на цялата Христова църква, начело със самия Христос.

Втората част - Литургията на оглашените - съответства на първоначалния живот на Христос. Тя започва със Велика ектения - дълга молитва под формата на диалог между дякона и народа, като в съвременната църква ролята на народа се изпълнява от хора; Псалом 102; Малка ектения; Псалом 145; Песне на тропара Единородний Сине; Песне на Блаженствата (Вж. Мг. 5:3-11); Малък вход; Песне на Приидите, поклонимся, Трисветата песен; Апостол; Евангелие; Сугуба ектения (т. нар. Двойна, умножена. След всяко прошение се пее тройно "Господи помилуй"); Молитва за оглашените и отпуст за тях. В днешно време поради различния начин на живот на съвременния човек, както и поради промяна в неговото мислене, Литургията на оглашените е силно редуцирана.

Със специален нож, символизиращ копие, с което в древността се просфорите, приготвени за Лигургията, и го поставя в чашата с вино, която е поставена на специален дискос. След това от просфорите се изважда нарчелен хляб за Гоголо дия, за св. Иван Кръстител, за пророците, за апостолите, за светиците, за мъчениците и за Престо побните, за чудотворците и безсребърниците, за Йоаким и Анна и заедно с тона за светицата за деня и последната за ангела на Лигургията, която се извършва в съветни ден - св. Иван Благословен и светици за всички живи - за клира, за владетеля и за православните христиани, включително и светици за здраве за пожеланияте свещеници да ги спомене поименно. От последната просфора се изваждат светици за помен на всички умрели, като се започне от патриарсите, владетелите и създателите на храма. Всяко това символитчно изобразява събирането на цялата Христова църква, начело със самия Христос.

Втората част - Лигургията на оглашените - съответства на първоначалния живот на Христос. Тя започва със Велика ектения - дълга молитва под формата на диалог между дякона и народа, като в съвременната църква ролята на народа се изпълнява от хора. Псалом 102, Малка ектения, Псалом 145, Песне на тропара Единородний Сине, Песне на Благостенствата (Вж. Мт. 5:3-11); Малък вход, Песне на Приидите, поспиниса, Трицветна песен, Апостол, Евангелие, Сугуба ектения (т. нар. Двойна, умножена). След всяко прощение се пече Господи помилуй"); Молитва за оглашените и отпуст за тях. В дневно време поради различния начин на живот на съвременния човек, както и поради промяна в неговото мислене, Лигургията на оглашените е силно редуцирана.

Трета част - Лигургия на верните - най-сакралната част от Лигургията. В миналото, когато Църквата е била по-ревностна към своите последователи, на нея не са имали право да пристъпят некръстени. Също така от нея са били лишавани за определен период христиани, наказани от свещеника по време на изповед да изкупят някакъв грях. Лигургията на верните съдържа: Молитва на верните; Херувимската песен; Молитва на приношението; Велик вход; Просителна ектения на приношението; Да възлюбим друг друга; Целувката на мира; Символ на вярата; Анафора или евхаристичен канон, който се състои от: Призив за внимание; Станем со страхом; Велика евхаристична молитва; Освещаване на светите дарове, което се извършва с призоваване на Светия Дух; Велика молитва, която включва и тайна молитва на свещеника; Отче наш; Благословение, молитва на преклонението, Раздробяване и споменаване, Подготвителна молитва, Връщане на светите дарове върху жертвеника; Раздаване на анафора или антидор (осветен хляб, който замества причастяването, при христианиите, които не са се подготвили за него телом и духом.)

Лигургията на верните представлява страданията, смъртта и възкресението на Христос. Причастяването или извършването на Евхаристията, която е в самия край, е едно от седемте църковни тайнства. При него неведомо за хората хлябът и виното се превръщат в Тяло и Кръв Христови и човекът, приемайки ги, се единява с Христовото Тяло, т. е. приема в себе си част от Божествената същност. Теософите смятат, че чрез тайнството евхаристии човекът се обожават (За първия обожан човек се смята св. Дева Мария, която е приела обожението чрез Светия Дух, а православните христиани могат да се обожат чрез приемане на тайнството Евхаристия. Самата дума Причастяване обяснява смисъла на Евхаристията - приобщаване, приемане на част от божие то тяло) което съответства на носенето на Божията искра в човека. Затова този толкова тържествен акт изисква специална подготовка на душата и тялото, която се изразява преди всичко в ревизиране на отношенията с другите и на мислите за тях, покаяние и след това в телесен пост, чрез който човекът се лишава доброволно от животинска храна и се храни умерено. Православната Църква приема, че децата до седем години нямат грехове и поради тази причина те се причастяват, без да са постили. Бременните и болните са освободени от телесен пост.

За да се извърши Литургия е желателно освен свещеника да присъства поне още един човек в църквата, който символизира целия християнски свят, т.е. цялата вселенска Църква. В по-широк смисъл, "литургия" може да се употреби и за богослужение в други религии, извършвани при предварително фиксиран ритуал и събиране на общността.

Светата литургия е център на православното - християнското богослужение. Тя е спомен за Тайната вечеря на Господа Исуса Христа с апостолите, станала преди кръстните му страдания, спомен е и за изкупителната му смърт. Литургията символично изобразява по-важните моменти от земния живот на Господа. Тя е като едно безкървно жертвоприношение. През време на Светата литургия, при приемане на Светото причастие, под вид на хляб и вино, ние приемаме тялото и кръта Христа, чрез които осъществяваме негъшно и действително общението си с Бога.

На Тайната вечеря Христос взел хляб, благословил го и раздавайки го на Своите ученици казал: "Вземете, яжте: Това е моето тяло за Вас преломявано! Това правете за мой спомен" (Мат. 26:26-28). След като привършил вечерята, Свещителя взел чашата, подал я на учениците Си и казал: "Тая чаша е Новият завет в Моята кръв! Това правете, колкото чисте за Мой спомен!" (1 Кор. 11:25).

Верни на това Господне поръчение Св. апостоли и първите християни се събирали и преломявали хляб и по дръжея от Христа пример, се причащавали с пречистото тяло и кръв Христови. Това причащение с Господа се придружавало с молитви и песнопения. Така била положена основата на Св. литургия.

Православната църква употребява три литургии, а именно: Знагоустова - създадена от Св. Йоан Знагоуст, Василева на Св. Василий Велики и литургия на Преходосветените дарове на Св. Григори Двоеслов. Думата литургия (гр./ означава обществено дело, служба. С течение на времето тя получава значение на обществено богослужение, по специално на таѝство Св. евхаристия) Св. причастие. Св. литургия се състои от три главни части: "проскомидия - приношение", "литургия на оглашените" - нарича се така, защото на нея са могли да присъстват и оглашените, т.е. готвените се за Св. кръщение и "литургия на верните" - нарича се така, защото през време на тази част стъва осветяването на Св. дарове и защото на нея могат да присъстват само верните, т.е. приели Светото кръщение.

Проскомидията се извършва тихо, обикновено по време на утринното богослужение, при четенето на канона. От определено шненично хлѐбче, наречено просфора, свещеникът изважда средната част, наречена агнец, елива се в Св. чаша вино и вода в намет на Св. Богородица и на девет чина Божии угледници: ангели, пророци, апостоли, пренудобни (Монаси) и др., за духовната и светската власт, за живи и покойни християни.

Литургия на оглашените започва с възгласа: "Благословено е царството на Отца и Сина и Св. дух, сега и винаги и во веки веков!". С този тържествен възглас се възвестява царството Божие. Началото на Светата литургия, като че ли е видимо откриване джверия на това царство. Следват екстеня произнесена от дякона или от свещеника и антифони, т.е. текстове от Светото Писание, които се пѐат от певците. След това се прави малкият вход, който символизира явяването на Христа на отсрѝта проповѐд, четат се апостола и евангелието, екстеня, херувимска песен и велик вход - който изобразява кръстния ход на Господа и погребението му.

Когато велик вход - който изобразява кръстния ход на Господа и погребението му. Когато велик вход - който изобразяване на върванките, завесата се открива и дяконът прикава: "Със страх Божий, с вяра и любов причъпете!". Онези от християните, които са се приготвили за Св. причастие чрез надлежа пост и изповѐд, причъпват с благоговение, вяра и любов към светите тайни. В древност и миряните т.е. християните са се причащавали, както свещенослужителите - под двага вида, а именно приемали са в ръка чаша от Христовото тяло и са опивали от Христовата кръв, но в VI век поради някои причини от практическо естество, е била изменена. Днес християните пристъпват към Светото причастие с благоговейно скръстени ръце на гърдите. За удобство в пѐвечето наши църкви е въведена практиката, причащяването на християните да става изкрив след опуста на Св. литургия. След причащяването свещеникът благославя богомолците като ги осъева със Св. дарове. Чѐте задамонната молква и дава опуст.

Свещеникът извършва Великия вход по следния начин: излиза през северните врати, идва до средата на храма и стъпва изкриве в Светия олтар, като ги остава на Св. престол. По време на входа свещенослужителът гласно моли Бога да поеме в царството Си народа.

се първи мащабът владее думите. Исусен и велик вход - който изобразява кръстния ход на Господа и погребението му.

Когато всички бързо-готово за причастяване на вярващите, завесата се открива и диконът прикани: "Със страх Божи, с вяра и любов, пристъпете!" Онези от християните, които са се приготвили за Св. причастие чрез надлъжен пост и изповед, пристъпват с бърз стъпка вляво илюбо вляво светлите тайни. В древност и мирните т.е. християните са се причастявали, както свещенослужителите - десетста-вдесет, а миролюбиво приземали са в ръка частича от Христовото тяло и са отивали от Христовата кръв, но в VI век поради някои приципи от практическо значение, е била изменена. Днес християните причастяват към Светото причастие с благословено скръстен ръце на гърдите. За удобство в повете-наши и църквата, причастяването на християните се става накрая след отпущане на Св. литургия. След причастяването свещеникът благославя богомолните като ги осенява със Св. Дарове, чете заимвоаната молитва и дава отпуст.

Свещеникът извършва Великия вход по следния начин. Излиза през северните врати, идва до средата на храма и стнася ларовете в Светия огън, като ги оставя на Св. престол. По време на входа свещенослужителът гласно моли Бога да помете в царството Св. марица, светската и духовната власт, живи и покойни, клигорите и всички православни християни. При поканата на дякона: "Да се възлюбим едни друг.....", в древно време всички християни се целували с целувката на мира. Днес този обичай се спазва само от свещенослужителите. Следва четенето от народа на Симвота на вярата, а непосредствено след него е и Евхаристийния канон, когато именно става претворянето на Св. по чудесен начин на виното и хляба в истинско тяло и кръв Христови. В този най-свещен момент свещеникът се моли трикратно на Св. призовава Светия дух да слезе над прилежните дарове за да ги притвори в истинско тяло и кръв Христови. След претворянето на Св. дарове, певците изпяват песнопение в чест на Св. Богородица т. е. "Достоинно е наистина да те облажаваме Богородице....", а след това изпяват Господната молитва "Отче наш...." и когато запечат причастният, свещениците и дяконите се причастяват при затворена завеса.

Пржедосвещената Св. литургия се нарича така, защото тя се извършва с предварително осветен Агнец на по-ранна Благоустова или Василева Св. литургия. Тя се извършва в сряда и петък през Св. четиридесетница, освен събота и неделя, великия четвъртък, вторник, сряда, както и в някои по-големи празници, ако те се случат през Св. четиридесетница, освен събота и неделя, великия четвъртък, петък и събота. Агнецът на Пржедосвещената литургия се освещава в същото време, когато се освещава и редовният агнец на по-рано извършена Благоустова и Василева литургия. Преди причастенето на свещеника, определенният за пржедосвещена литургия Агнец се напоява достатъчно с пречиста Христова кръв и се запазва в карочна дарохранителница до дена на литургията.

След всичко казано до тук ние заключаваме, че Св. литургия, съдържа всичко онова, от което се нуждае нашата душевност, а именно - мистика, религиозност и символика. Затова нека редовно да посещаваме Св. литургия и лично да участваме с песнопения, за да можем всички да черпим благодат от този непресъхващ духовен извор.

Като социално същество, човек изразява своята религиозност не само едностранно, самостоятелно, но и обществено, колективно. За тази характерност на религиозната проява свидетелствуват свещените храмове още от най-дълбока древност. Те са предназначени именно за обществена изява на религиозната вяра, която има най-голяма пълнота в общото, колективно богослужение. То е израз на общението на вярващите с Бога, и е съставено от специални молитви, песнопения, свещенодействия и различни символични действия. Православното богослужение води началото си от времето на Господ Иисус Христос и Неговите апостоли. Център на богослужебния живот на Светата Църква е Светата Литургия (от гр. "обществено дело"), позната и с названието Евхаристия (от гр. "благодарност").

Светата Литургия е едно от 7-те Тайнства на Светата Църква, в което предложениите дарове - хляб и вино, смесено с вода, след специална молитвена подготовка, се принасят като безкръвна жертва на Бога, освещават се и се претворяват от Светия Дух в същинските Тяло и Кръв

астови. С тези Свети Тайни християните се причастяват за отпощение на греховете им, за напредък в духовния им път, за спасение и вечен живот. Както и в другите св. Тайнства, и в Светата Литургия Бог невидимо и неосезаемо присъства сред нас.

Щебта Литургия символизира отделните моменти от Божие домостроителство за спасението на човека, и по-специално най-важните моменти от изкупителното дело на Господ Иисус Христос: боговъплъщението, проповедта, страданията, разпятието, гроба, възкресението и възнесението. Във всяко литургийно чинодействие, от една страна, се повтаря тайната на боговъплъщението и от друга – обожествяването на човека. Така, по време на Св. Литургия Синът Божий става Син Човешки, а човешките синове, приобщаващи се със Светите Тайни, получават възможността да бъдат синове Божии. Това са основните идеи, вложени в Св. Литургия.

Светата Литургия е учредена от Самия Христос на Тайната вечер: „И когато ядяха, Иисус взе хляба и, като благослови, преломи го и, раздавайки на учениците, каза: вземете, яжте: това е Моего тяло. И като взе чашата и благодарил, даде им и рече: пийте от нея всички; защото това е Моята кръв на новия завет, която за мнозина се пролива за грехове“ (Мат. 26:26-28). Спасителят завещава на Своите последователи: „Това правете за Мой спомен“ (Лука. 22:19). Верни на Христовото поръчение, Св. Апостоли и първите християни се събрали по домовете и преломявали хляб, като по дадения от Христа пример се причастявали с Неговото Тяло и Кръв (Дейния 2:46 ; 20:11). Това приобщаване с Господа било придружавано с молитви, псалми и песнопения. Така се сложили основите на Св. Литургия. С течение на времето Светата Църква добавяла още молитви, песнопения и символични действия от по-късен благодатен произход, докато се получил днешният вид на нашата Православна литургия. Тя е хвалебна, благодарствена и умилостивителна духовна, безкръвна жертва на Бога за всички Негови благоденяния към човека.

До IV в. Св. Литургия се предавала усно, по памет, според Апостолските предания. След прекратяване на гоненията сред християните тя е записана от Св. Василий Велики, Св. Йоан Златоуст и Св. Григорий Двоеслов, папа Римски. Записани са и литургии на Св. апостол Петър и Св. евангелист Марко. В Йерусалимската Църква е записана службата на Св. апостол Иаков, брат Господен и първи епископ на Църквата – майка в Йерусалим. Тази св. Литургия носи белезите на дълбоката апостолска древност и времето на гоненията, и тя стои в основата на двете по-късни литургии на Св. Василий Велики (+376г.) и Св. Йоан Златоуст (+407г.).

Св. Литургия се извършва в храм, канонично осветен от архиерей. При невъзможност да се служи в храм, тя се извършва вънру осветен антиминс („вместопрестоліе“) – лънен или копринен четириъгълен плат, на който е изобразено погребението на Господ Иисус Христос и в който са припнати св. мощи на мъченици за вяра.

Литургийното богослужение се извършва сутрин (след „третия час“ – 9 часа) и вечер (след вечернята). По практически съображения, Светлата Църква прехвърля вечерните литургии на сутринта, след утренята. Единствено Пасхалната великденска литургия се извършва след пълнолуние. Василиевата св. Литургия се извършва 10 пъти в годината : на Васильовден, в неделите на Великия пост (освен на Цветица), на Рождество Христово и Богоявление, или на техните навечерия, на Велики четвъртък и на Велика събота. Златоустовата св. Литургия се извършва във всички останали дни на годината. Преждеосвещената св. Литургия се извършва само по време на Великия пост всяка сряда и петък, в четвъртък на 5-та седмица и в първите три дни на Страстна та седмица. Извършители на св. Литургия са епископът и презвитерът. Участието на народа или на негов представител в лицето на левец или хор е абсолютно задължително, тъй като единството на свещенството и миряните съставлява пълнотата на Светата Църква, която е тялото Христово.

След специални молитви, произнесени тихо пред Царските двери (т.нар. „вземане на време“), свещенослужителите влизат в Св. олтар. При извършване на Св. Литургия те се облачат в пълно одеяние. Това става като свещеникът благославя всяка свещена одежда, пронасяя точно определени за нея библейски стихове, които съдържат съответната символика, целува заплата на нея кръст и чак тогава я облита. Основната символика на свещените одежди ги определя като символи на: отделни добродетели, които свещенослужителът трябва да притежава.

Църква прехвърля вечерните литургии да суздрани, всички дрехи и украшения да суздрани, всички дрехи и украшения да суздрани, всички дрехи и украшения да суздрани. Византията св. Литургия се извършва 10 пъти в годината: на Вавилонден, в неделите на Великия пост (освен на Петница), на Рождество Христово и Богоявление, или на тежките навечерия на Велики четвъртък и на Велика събота. Златоустовата св. Литургия се извършва във всички оскъдни дни на пошита. Преждосвещената св. Литургия се извършва само по време на Великия пост, веднага след и след извършване на 5-та седмица и в първите три дни на Средната седмица. Извършители на св. Литургия са епископите и презвитерът. Участието на народа или на част от представителите в Литургията на певци или хор е абсолютно задължително, тъй като единството на свещенството и мирните съставлява пълнобата на Светата Църква, която е тялото Христово.

След специални молитви, произнесени тихо пред Църквите двери (т.нар. "вземане на време"), свещенослужителите влизат в Св. олтар. При извършването на св. Литургия те се обличат в пълно одеяние. Това става като свещеникът благославя велика свещена омазда, произнасяйки го определени за нея библийски стихове, които съдържат съответната символика, целува защития на нея кръст и чак тогава облича. Основната символика на свещените одежди ги определя като символи на: отделни добродетели, които свещенослужителът трябва да притежава; оръжията на духовната борба, която свещенослужителът е призван да води; средствата, с които Христос е бил мъчен; догматическа истина за Христа (напр. боговъплъщението Му), чийто образ в св. Литургия е свещенослужителът. След обличането на одеждите свещенослужителите си умиват ръцете, отново произнасят точно определен библийски текст. Този акт символизира духовната чистота, която трябва да притежават свещенослужителите, за да извършат безкръвната жертва "с чиста съвест".

Св. Литургия се състои от три главни части:

- проскомидия ("приношение") - в нея се приготвят за жертвоприношение даровете - хлеб и вино;

- учителна, или "литургия на оглашените" - тази част се нарича така, защото в нея се четат текстове от Св. Евангелие и Апостолските послания, както и поучения върху тях. На тази част от богослужението могат да присъствуват т. нар. "оглашени", т.е. огласени от Словото Божие и вече готвещи се да приемат Св. Кръщение.

- тайноизвърштелна, или "литургия на верните" - нарича се така, защото във времето на тази част тайно и невидимо за човека се извършва освещаването на Св. Дарове. В нея могат да присъствуват само верните, т.е. приелите Св. Кръщение. Нека с почит, с духовен мир и радост често пристъпваме към благодатта на Светата Литургия, за да придобием даровете на Светия Дух.

"Любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милосърдие, вяра, кротост, свещеник или дякон / е длъжен да се подготви духовно и телесно. Към Преди да се пристъпи към св. Литургия, свещенослужителът / епископ, свещеник или дякон / е длъжен да се подготви духовно и телесно. Към Духовната подготовка спада прочитането, още от предната вечер, на Акатиста на пресладкия Иисус, Молебния канон на Св. Богородица, Канона на Ангела-хранител и съответните вечерни молитви. На сутринта, преди служение, се прочитат утринните молитви, Канона преди съз. Причастие, заедно с 11-те молитви. Телесната подготовка започва от полунощ в навечерието на св. Литургия, и се състои в пълното телесно въздържание от брачното ложе, и от всякаква храна и пишие. На съвестта на свещенослужителя не бива да тежи никакъв тежък грях. Всеки свещенослужител може да извърши само една св. Литургия дневно, през време на която е длъжен да се причести. Според Каноните / Правилата / на Светата Църква, свещенослужител, който не се причастява без извинителна причина, подлежи на отлъчване. Правилото 8 на Апостолските правила. Православната традиция изисква всеки извършител на св. Литургия в нейното навечерие да е служил вечерни и утрени, или най-малкото да се е черкувал и да е чел съответни молитви. След специални молитви, произнесени тихо пред Църквите двери (т.нар. "вземане на време"/, свещенослужителите влизат в св. олтар. При извършване на св. Литургия те се обличат в пълно одеяние. Това става като свещеникът благославя велика свещена одежда, произнасяйки точно определени за нея библийски стихове, които съдържат съответната символика, целува защития на нея кръст и чак тогава я облича. Основната символика на свещените одежди ги определя като символи на: отделни добродетели, които свещенослужителът трябва да притежава; оръжията на духовната борба, която свещенослужителът е призван да води; средствата, с които Христос е бил мъчен; догматически истини за Христа (напр. боговъплъщението Му), чийто образ в св. Литургия е свещенослужителът. Свещените в богослуженно облекло по време на св. Литургия. След обличането на одеждите свещенослужителите си

умяват ръцете, отново произнасяйки точно определен библейски текст. Този акт символизира духовната чистота, която трябва да притежават свещенослужителите, за да извършат безкръвната жертва "с чиста съвест". Св. Литургия се състои от три главни части:

- проскомидия /"приношение"/ - в нея се приготвят за жертвоприношение даровете - хляб и вино;
- учителина, или "литургия на оглашените" - тази част се нарича така, защото в нея се четат текстове от св. Евангелие и апостолските послания, както и поучения върху тях. На тази част от богослужението могат да присъствуват т. нар. "оглашени", т.е. огласени от Св. Духа Божие и вече готвени се да приемат св. Кръщение.
- тайноизвършване, или "литургия на верните" - нарича се така, защото във времето на тази част тайно, невидимо за човека се извършва освещаването на Св. Дарове. В нея могат да присъствуват само верните, т.е. приели св. Кръщение.

Ето какво се случва във всяка една от частите на светото Тайнство - св. Литургия, и нейната символика.

Проскомидията се извършва тихо, обикновено по време на утренното богослужение, пред ишната в иточната оларна стена, от северната страна на св. престол. Тя изобразява пещерата, в която се е родил Христос, и в нея се пазят св. богослужбени съеди и утвари. Свещеникът взема в лявата си ръка просфората /кръгلو пшенично хлебче със специален печал/, а в дясната - кошецето, прерава с него 3 пъти кръстосва знак върху просфората, като сигомня за Спасителя, Който драговолено, като невинно агне се приема в жертва за греховете на всички люде. От специалния печат на просфората свещеникът изважда с кошецето средната част, върху която на кръст са изписани буквите IC XC NI KA /"Иисус Христос побеждава"/, символизираща жертвения Агнец - Христос /Исаия 53:7/. След това свещеникът влиза в св. Потир вино и телата на /голяма вода/, в слемени на кръглата и водата, изтекли от ребрата на прободения и разпнат Господ /Иоан. 19: 34/. После, пак от печата на просфората, той изрязва съответните частици в чест и памет на: Св. Богородица; 9 чина Божии служители и угодиници - ангела, ирорети, апостоли, светители, мъченици, претодобни и др.; духовната и светската власт; живи и покойни християни, чийто имена предварително са написани и предадени на свещеника за споменаване. Всемики тези частици, заедно със св. Агнец се поставя на съответни места върху дясното /кръгъл, илюськ съд/. Те присъствуват през цялото време на св. Литургия, а след причастяването на свещенослужителите и на миряните, се поставят в св. Потир с молитва - да умие Господ с причестата Си кръв греховете на всички, чийто имена са били поменати. Така, върху дискаса е представена цялата Христова Църква - земната /влиянствувача/, възглавявана от Св. Агнец -- Г. Останд Иисус Христос. След това свещеникът присядва така приготвените дарове - хлябят и виното, покрива ги със специални покривка /малък, голем локровец и въздух/, и произнася заключителна молитва, в която моли Бог да приеме предложената жертва в Своя наднебсен жертвеник, като помие всемики ония, които са принесли и за които е принесена тази безкрвна жертва.

След извършването на проскомидията, свещеникът застава пред св. престол и се моли с виднати към Небесния Цар риде - да го очисти от всяка нечистота, и възглася: "Благословено царство Отца, и Святаго Духа, ныне и присно, и во веки веков!" С този тържествен възглас се възвестява царството Божие. Така възгласът на св. Литургия видимо ни открива врата на това царство, което започне отгук, но тържествува на небето; открива ни се сега, но продължава във вечността. С тържественото "Амин!" /Да бъде!/ вярващите потвърждават истинността на изречения от свещеника възглас.

Следва Великата ектения /усърдно молитвенно слово/, в която свещеникът тихо се моли Бог да погледне благосклонно към Богомощите и да прояви към тях Своята безкрайна милост.

След Тривестната песен /"Светий Боже..."/, съответните четива от Апостолските послания и от св. Евангелие, свещенослужителят приканва олашнените да ланушат храма, защото те още не са посветени в Христова вяра и не могат да присъствуват при извършването на св. Тайнство Евхаристия. От този момент започва литургията на верните, като свещеникът тайно се моли на тях - да ги умие Бог и очисти от всяка сквернота, да успяват в духовния живот, да се причастят достойно и да наследят небесното Му царство.

След нова тайна молитва към Бог - да проси: греховете на народа, да приеме мнластво предложената жертва/св. Дарове/ и да извърши въздух

тържествува на небето; открива на се сега, но продължава във вечността. С тържественото "Амин!" Да бъде! вярващите потвърждават истинността на изречения Господно мѡнѡвасѡнѡе, в която свещеникът тихо се моли Бог да погледне благосклонно към Богомѡлците и да

прояви към тях Своята безкрайна милост.

След Трисветата песен "Светий Боже...!", съответните четива от Апостолските послания и от св.Евангелие, свещенослужителят приканва олицетвения да напуснат храма, защото те още не са поветени в Христовата вяра и не могат да присъствуват при извършването на св. Тайнство Евхаристия. От този момент започва литургията на верните, като свещеникът тайно се моли за тях - да ги чуе Бог и остане от везеда скверната, да успяват в духовни живот, да се причастят достойно и да наследят небесното Му царство.

След нова тайна молба към Бог - да проси: греховете на народа, да приеме мѡлството предложение жертва/св.Дарове! и да изпрати в дару нея Светия Дух, свещеникът приканва гласно: "Возлюбим друг друга...". В древно време при този възглас вярващите си разменени "делувѡда на мира" - символ на взаимната любов, която има силата да обединява мѡлжеството в единство, но подобие на Божието единство в Светата Троица. Сега това се прави само от свещенослужителите, като старшият от тях казва: "Христос посредни нас!", а младшият отговаря: "Есть и будеть!". Братското целуване приканва към единение към единение на Бога, и е проява на принадлежност към Спасителя, Който повелява на учениците Си: "Тази е Моята заповед да любите един други, както Аз ви възлюбих" /Иван 15:12/.

Оттук започва най-важната част на св.Литургия - само то жертвоприношение и осветяване на св. Дарове. В този най-сacroлен момент могат да присъствуват само посветените - приелите св. Кръщение. Затова свещенослужителят гласно напомня на вярващите да зетворят храмове двери /Двери, двери! / и добавя: "Премудростно воцмем!" /Да внимаваме в премьдростта!.

След като оглашените напуснат храма, литургията на верните продължава с изповядването на тяхната вяра - произнася се Никео-Цариградския Символ на вярата /325 - 380г./ . Веднага след това богомѡлците се приканват да застанат прилично, със страхопочитание и внимание, за да принесат в мир светото възношение /безкръвната жертва/. С това се слага началото на т.нар. "Евхаристичен канон", който е сърцевината на литургията на верните.

На призова на свещенослужителя да принесем в мир светата жертва, народът отговаря, посочвайки каква е тази жертва: "Милост мафа, жертва хваления!" /Милостта на мира, жертвата на мира, жертвата на хваленията!/. В тези думи се съдържа характерът на Православната Литургия - тя е безкръвна хвалерна жертва, която вселява в човешките души благодатния Христов мир. Свещенослужителят благославя вярващите и ги приканва да благодарят на Бога. Молитвата, с която самият той усърдно се моли, е израз на нашата голяма благодарност към Господ Бог за великите Му милости и благодеяния към човека. Очевидно оттук идва и названието на св.Литургия -Евхаристия,т.е. благодарствена служба.

По време на тържествената трисвета песен "Свят, свят, свят Господь Саваотъ...", свещеникът още по-усърдно се моли, спомняйки спасителната нощ на Тайната вечеря, когато Господ Исус Христос установява светото Тайнство Евхаристия. Свещеникът възглася словата на Самия Господ, изречени на Тайната вечеря: "Вземете, яжте: това е Моего тяло...Пийте от нея всички;защото това е Моята кръв на новия завет"/Мат.26:26-28/. Предстои върховният момент в св.Литургия - извършването на самото Гайнство...]